

Анализ на данните, получени от системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) за месец февруари 2017 г.

Общият брой нотификации за месец февруари 2017 г. е **243**. Сигналите в категория храни са най-много – **214**, за фуражите – **22**, а за материалите в контакт с храни – **7** (фиг.1).

Фиг. 1 Анализ на нотификациите по отношение на разпределението по групи: храни, фуражи и материали

ПРЕДУПРЕДИТЕЛНИ НОТИФИКАЦИИ – **64**, които се разпределят в следните категории:

Риба и рибни продукти – **10** нотификации: живак в риба меч от Виетнам (2) и от Испания, в замразена синя акула (*Prionace glauca*) от Испания и Португалия и в кучешка акула (*Mustelus mustelus*) от Франция; **повредена опаковка** на рибна терина (подобно на пастет рибно ястие) от Франция; **недекларирана млечна съставка и горчица** в замразени филета от риба пикша (*Melanogrammus aeglefinus*) (вид риба треска) от

Обединеното кралство; **хистамин** в замразени филета от скумрия от Холандия и **хранителен взрив**, причинен от замразени филета риба тон от Испания.

Плодове и зеленчуци – 10 нотификации: **афлатоксини** в сушени смокини от Испания (2); **недеклариран сулфит** в сушени гъби шиитаке (*Lentinus edodes*) от Китай, в сушена нарязана папая от Тайланд и в нарязан джинджифил също от Тайланд; **патулин** в плодов нектар от Испания; **хлорпирифос** в домати от Египет; **наличие на неразрешения оцветител Родамин В** в консервирани репички от Ливан; **норовирус** в сушени домати в слънчогледово олио от Италия и **флуопирам** в маруля Лоло Роса от Белгия.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 9 нотификации: **шигатоксин продуцираща *Escherichia coli*** в говежди обрезки от Уругвай и в замразен агнешки бут също от Уругвай; ***Listeria monocytogenes*** в охладено говеждо месо от Белгия и в охладени говежди филета от Чили; **високи нива на тулатромицин над допустимите стойности** в охладено говеждо месо от Белгия; **наличие на неразрешената субстанция оксифенилбутазон** в охладено конско месо от Канада и охладено телешко месо от Италия, **от животни, за които не са спазени карентни срокове за ветеринарно медицински препарати (тилмикозин, линкомицин и спектиномицин).**

Птиче месо и продукти от птиче месо – 8 нотификации: ***Salmonella enterica ser. Enteritidis*** в замразени пилешки крилца от Полша (2), в пилешки гърди също от Полша, в замразени патешки филета от Унгария, в пилешки бутчета от Полша; ***Listeria monocytogenes*** в свински rillettes (месна заготовка подобна на пастет) от Франция; ***Salmonella enterica ser. Stanley*** в замразени пилешки гърди от Тайланд и ***Salmonella*** в замразени пилешки гърди от Бразилия.

Ядки, продукти от ядки и семена – 5 нотификации: **афлатоксини** в шамфъстък от Испания и в халва с шамфъстък от Турция; **недекларирано кашу** в лешникова паста, използвана за производство на сладолед от Италия; ***Salmonella*** в сусам от Гърция и **изпражнения от гризачи и камъчета (3x3 - 5x5 mm)** в ленено семе от Австрия.

Зърнени и тестени изделия – 4 нотификации: **метални и пластмасови фрагменти** в ръжени кифли за сандвичи от Естония;

фумонизини в царевично брашно от Белгия; **недекларирана соя** в зърнени люспи от Италия и **недекларирани ядки в мюсли и хляб с ядки**, погрешно етикетирани като хляб със стафиди и хляб с касис от Холандия.

Какао, какаови изделия, кафе и чай - 4 нотификации: атропин в чай от корен от репей (*Arctium lappa*) от Германия; **недеклариран лактопротеин** в шоколад с кокосово мляко от Виетнам; **недекларирани яйца** (в етикета е посочено наличието на яйчен белтък, но не и на английски език) в шоколадови блокчета с неизвестен произход и **атропин и скополамин** в билков чай с ехинацея от Полша.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 3 нотификации: *Salmonella enterica ser. Typhimurium* в живи миди от Холандия (2) и високи нива на *Escherichia coli* в живи миди от Испания.

Други хранителни продукти/смесени – 2 нотификации: метални парчета в картофено тесто и в картофени кюфтета от Германия и стъклен фрагмент в стевия, съхранявана в стъклен буркан, от Германия.

Храни за домашни любимци – 2 нотификации: риск от вътрешни наранявания при консумацията на кучешки играчки за дъвчене от Швеция и *Salmonella enterica ser. Derby* и *Salmonella enterica ser. Infantis* в спагети за кучета от Чехия.

Готови ястия и закуски – 2 нотификации: метални парчета в домати салата от Германия и **недекларирана пшеница (глутен)** в Бомбайска салата от Обединеното кралство.

Алкохолни напитки – 1 нотификация: 2-метил-2-пропанол (терт-бутанол) и изопропанол в фалшива водка от Чехия.

Главоноги и продукти от тях – 1 нотификация: чуждо тяло (кристалинов материал) в приготвен калмар от Испания.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 1 нотификация: **недеклариран синап** в хранителна добавка от Холандия.

Фуражни суровини – 1 нотификация: високи нива на семена от амброзия (*Ambrosia spp.*) в семена от сорго и слънчоглед от Франция.

Мляко и млечни продукти – 1 нотификация: *Listeria monocytogenes* в сирене от сурово козе мляко от Франция.

През месец февруари 2017 г. при предупредителните нотификации най-често нотифицираната страна е Испания с 9 нотификации, следвана от Холандия, Италия, Германия и Франция всяка с по 5 нотификации.

НОТИФИКАЦИИ ЗА НЕДОПУСНАТ ВНОС - 128 нотификации,
които се разпределят в следните категории:

Ядки, продукти от ядки и семена – 43 нотификации:
афлатоксини в фъстъци от Китай (13), от Египет (2), в шамфъстък от Иран (10), от САЩ (4) и от Турция (2), в лешници от Азербайджан и от Турция и в бадеми от Сирия; *Salmonella enterica* в сусам от Индия (2); *Salmonella enterica ser. Bergen* в сусам от Судан; охратоксин А в шамфъстък от САЩ (2); погрешен здравен сертификат за фъстъци от Индия и липса на здравен сертификат и на протокол от изпитване за фъстъци от Индия.

Плодове и зеленчуци – 28 нотификации: тебуконазол в чушки от Турция (4); прохлораз в нарове от Турция (3); хлорпирифос в домати от Египет (2); мандарини от Мароко, заразени с плесени (2); афлатоксини във фъстъци от Египет и в сушени смокини от Турция; високи нива на сулфит в сушени кайсии от Турция и в сушени смокини също от Турция; *Salmonella Virchow* в акация (*Acacia pennata*) от Тайланд; *Salmonella Stanley* в цвете магоза (*Azadirachta indica*) използва се като зеленчук в азиатската кухня) също от Тайланд; развала на захарна тръстика от Египет, заразени с плесени; пропиконазол в лимони от Турция; прохлораз и имазалил в нарове от Турция; сушени смокини от Тунис, заразени с ларви на насекоми; сушени смокини от Турция, заразени с насекоми; прохлораз и наличие на неразрешената субстанция карбендазим в нарове от Турция; наличие на неразрешената субстанция динотефуран в бамя от Тайланд; наличие на неразрешените субстанции метаамидофос и пропаргит в чушки чили от Египет; наличие на неразрешената субстанция пропаргит в портокали от Египет; метомил и наличие на неразрешената субстанция пропаргит в чушки от Египет и хлорпирифос и наличие на неразрешената субстанция пропаргит в чушки също от Египет.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 11 нотификации:
Salmonella в замразени пилешки гърди от Бразилия (9); развала и влошен

температурен контрол – прекъсване на хладилната верига за замразени пилешки гърди от Бразилия и *Salmonella enterica ser. Heidelberg* в замразени пуешки гърди също от Бразилия.

Главноноги и продукти от тях – 10 нотификации: опит за нелегален внос и неоторизиран търговски оператор (кораб с фризер) на калмари от Китай (6); неоторизиран търговски оператор (кораб с фризер) за замразени калмари от Китай; влошен температурен контрол на замразени калмари от Перу; нелегален внос и неоторизиран търговски оператор (кораб с фризер) на замразен калмар от Китай и аномална миризма на замразени пипала от калмар от Пакистан.

Риба и рибни продукти – 7 нотификации: развала на риба тон от Суринам и от Панама; опаразитяване с *Anisakis* на охладена риба от Мароко; неоторизиран търговски оператор и липса на здравен сертификат на сос от аншоа от Виетнам; и повредена опаковка на Атлантическа риба треска (*Gadus morhua*) от Русия.

Фуражни суровини – 6 нотификации: *Salmonella* в рибно брашно от Кабо Верде (2); *Salmonella enterica* от Кабо Верде и от САЩ; афлатоксини във фъстъци за храна на птици от Сенегал и *Salmonella* и високи нива на *Enterobacteriaceae* в рибно брашно от Кабо Верде.

Билки и подправки – 6 нотификации: афлатоксини в чушки чили от Индия (3); липса на фитосанитарен сертификат за листа къри от Индия, в чили на прах от Индия и в сушено чили също от Индия.

Материали в контакт с храни – 5 нотификации: високи нива на обща миграция от ръкавици за еднократна употреба от Индонезия; миграция на формалдехид от меламина купа от Китай; миграция на хром и манган от стоманена месомелачка също от Китай; високи нива на DBP – дибутилфталат в хладилни чанти от Хонг Конг и миграция на манган от цедки от Китай.

Ракообразни и продукти от тях – 3 нотификации: влошено хигиенно състояние на омари от Канада; влошен температурен контрол на замразени скариди от Китай и наличие на забранената субстанция нитрофуран в замразени скариди от Индия.

Зърнени и тестени изделия – 2 нотификации: наличие на лактопротеин в бисквити от Тайланд и неразрешени генетично модифицирани оризови спагети от Китай.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 2 нотификации: наличие на неразрешената субстанция *динотефуран* в зелен чай от Япония и *имидаклоприд* и наличие на неразрешената субстанция *хлорфлуазурон* в билкова смес с мента от Мароко.

Сладкарски изделия – 1 нотификация: липса на здравен сертификат за вафли с млечен шоколад и с шамфъстък от Турция.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 1 нотификация: неразрешено облъчване на ориз с червени дрожди от Китай.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 1 нотификация: шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* в замразено еленово месо от Нова Зеландия.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: липса на здравен сертификат на оризова юфка с охлюви от Китай.

Супи, сосове и подправки – 1 нотификация: недекларирана горчица в сос за пилешко месо от Фиджи.

През месец февруари 2017 г. при нотификациите за недопуснат внос най-често нотифицираната страна е Китай с 31 нотификации, следвана от Турция с 19 нотификации.

НОТИФИКАЦИИ ЗА НАСОЧВАНЕ НА ВНИМАНИЕТО – 29, които се разпределят в следните категории:

Плодове и зеленчуци – 4 нотификации: *норовирус* в спанак от Италия; *недеклариран сулфит* в стафиди от Турция; *имазалил* в портокали от Израел и *метомил* в карамбола (вид цитрусов плод от Източна Азия) от Китай.

Риба и рибни продукти – 3 нотификации: *Listeria monocytogenes* в охладена пушена съомга от Полша; *живак* в охладена риба меч от Испания и *бензалкониев хлорид* в замразени филета от риба хек от Южна Африка.

Месо и месни продукти – 3 нотификации: *Listeria monocytogenes* в парчета говеждо месо от Обединеното кралство; *съмнение за Salmonella* в охладена свинска кайма и телешко месо от Холандия и *шигатоксин продуцираща Escherichia coli* в охладено обезкостено филе от говеждо месо от Уругвай.

Птиче месо и продукти от птиче месо – 3 нотификации: *Salmonella enterica* group B в осолено пилешко месо от Бразилия; шигатоксин продуцираща *Escherichia coli* във филета от шраус от Южна Африка и *Salmonella enterica* в охладени пилешки заготовки от Белгия.

Двучерупчести мекотели и продукти от тях – 2 нотификации: вирус на Хепатит А в живи миди от Италия и високи нива на *Escherichia coli* в живи миди от Тунис.

Зърнени и тестени изделия – 2 нотификации: погрешно етикетирание на датски език (недеклариран глутен, бадеми и лактоза и може да съдържа следи от фъстъци, лешници, сусам и соя) на мюсли от Германия.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 2 нотификации: неразрешен генетично модифициран оризов (Bt 63) протеин на прах от САЩ и наличие на неразрешената субстанция еводиамин в хранителна добавка също от САЩ.

Фуражни суровини – 2 нотификации: *Salmonella enterica* ser. Tennessee в рапично брашно от Русия и диоксиноподобни полихлорбифенили и недоксиноподобни полихлорбифенили в слънчогледов фураж от Украйна.

Храни за домашни любимци – 2 нотификации: *Salmonella enterica* ser. Typhimurium в кучешки играчки за дъвчене от Бразилия и високи нива на *Enterobacteriaceae* в кучешки снакс от Китай.

Главоноги и продукти от тях – 1 нотификация: кадмий в замразен калмар от Индия.

Ракообразни и продукти от тях – 1 нотификация: високи нива на сулфит в замразени скариди от Сенегал.

Билки и подправки – 1 нотификация: афлатоксини в суя пипер (вид ястие от Нигерия) от Нигерия.

Мляко и млечни продукти – 1 нотификация: *Bacillus cereus* и *Bacillus cereus diarrheal enterotoxin* (NHE) в УНТ пълномаслено мляко от Германия.

Други хранителни продукти/смесени – 1 нотификация: чужди тела (влакна от въже: 55 x 0.1 мм) в Демерара захар (вид захар, която произхожда от Гвинея Южна Америка) от Белиз.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: метални парчета в пица от Германия.

През месец февруари 2017 г. при нотификациите за насочване на вниманието най-често нотифицираната страна е Германия с 3 нотификации, следвана от САЩ, Южна Африка, Китай, Холандия и Бразилия всички с по 2 нотификации.

НОТИФИКАЦИИ ЗА ПРОСЛЕДЯВАНЕ – 22, които се разпределят в следните категории:

Фуражни суровини – 8 нотификации: *Salmonella enterica* ser. *Liverpool* в рапично брашно от Германия (2); *Salmonella infantis* и *Salmonella Ohio* и високи нива на *Enterobacteriaceae* в птиче брашно от Испания; *Salmonella enterica* в овче брашно от Нова Зеландия; *Salmonella Senftenberg* в рапично брашно от Дания; *Salmonella enterica* ser. *Tennessee* в рапично брашно от Германия; *Salmonella enterica* ser. *Senftenberg* в изпечено соево брашно от Италия и *Salmonella enterica* (antigenic formula (4:-:-)) и *Salmonella enterica* ser. *Senftenberg* в палмов експелер от Холандия.

Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни – 4 нотификации: наличие на неразрешената нова храна агматинов сулфат в хранителна добавка от Белгия и от Обединеното кралство; наличие на неразрешената субстанция меден хелат в хранителна добавка от Канада и алергична реакция (зачервяване и обриви по кожата) предизвикана от витаминна хранителна добавка от Испания.

Материали в контакт с храни – 2 нотификации: миграция на манган от стоманени варели от Италия и миграция на хром от кухненски ножове от Китай.

Плодове и зеленчуци – 2 нотификации: сушени фурми от Тунис, заразени с ларви на насекоми и неразрешено влагане на оцветител Е 102 – тартразин в боб от Тайланд и наличие на неразрешената субстанция Е 210 – бензоена киселина в захаросани репички от Тайланд.

Какао, какаови изделия, кафе и чай – 1 нотификация: пластмасов фрагмент в шоколадови фигурки от Чехия.

Комбинирани фуражи – 1 нотификация: наличие на ДНК от преживни животни в гранулиран фураж за риби от Германия.

Месо и месни продукти (различни от птиче месо) – 1
нотификация: *Salmonella enterica ser. Derby* в охладени свински обрезки от Германия.

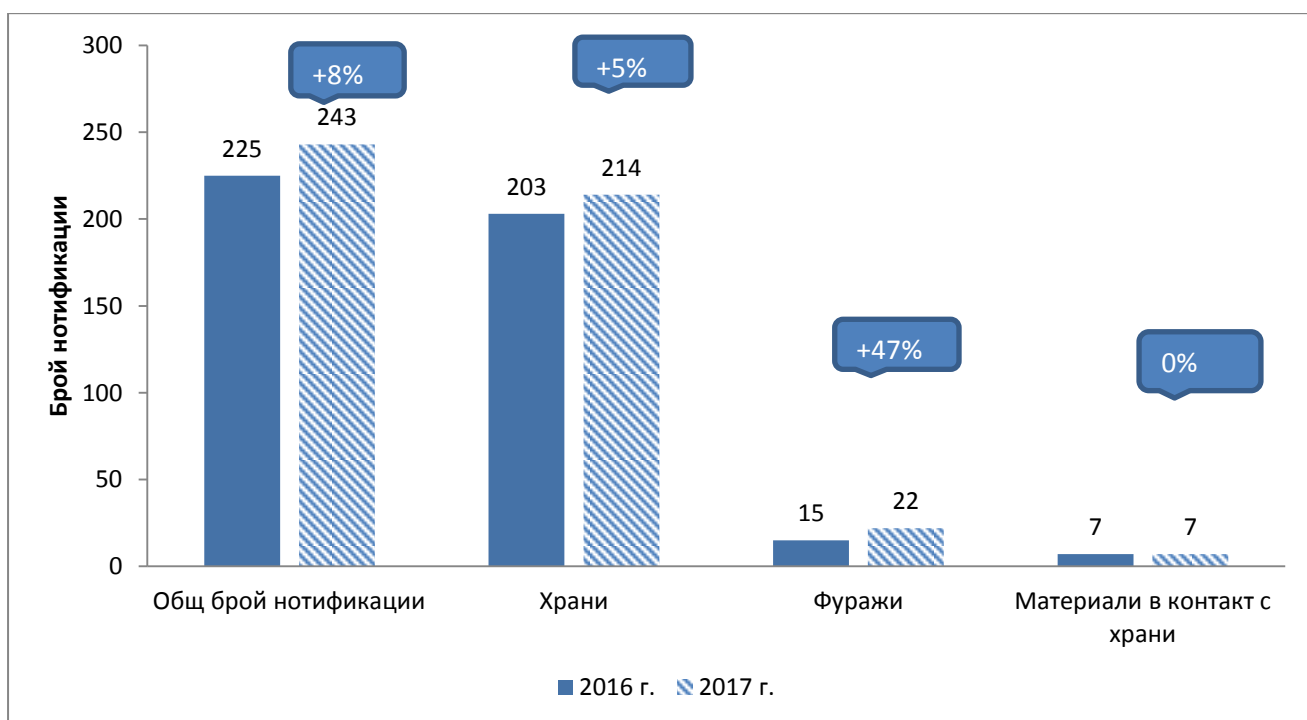
Безалкохолни напитки – 1 нотификация: шейкове от Италия, заразени с плесени.

Готови ястия и закуски – 1 нотификация: неразрешено влагане на оцветител Е 110 – Сърсет Жълто FCF в снакс с вкус на сирене от САЩ.

През месец февруари 2017 г., при нотификациите за проследяване най-често нотифицираната страна е Германия с 5 нотификации, следвана от Италия с 3 нотификации.

АНАЛИЗ НА ТЕНДЕНЦИИТЕ

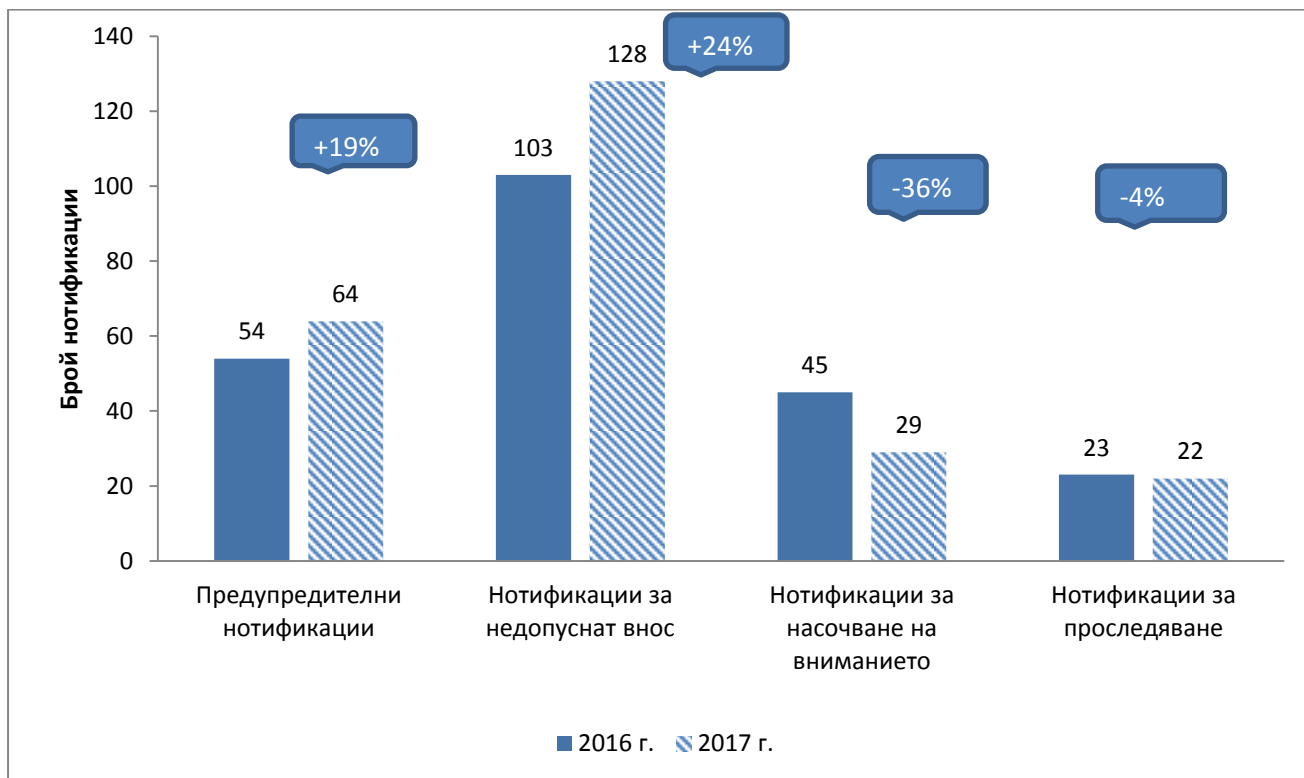
Направена е съпоставка на броя нотификации спрямо същия период през 2016 г.– общо и по групи за **м. февруари 2016 г.** и **м. февруари 2017 г.** На *фиг. 2* са представени общия брой нотификации и брой нотификации по групи продукти – храни, фуражи, материали в контакт с храни. Запазва се тенденцията най-много нотификации да са докладвани в групата на храните. Повишение се наблюдава при общия брой нотификации с 8%, както и при храните с 5% и при фуражите с 47%. При материалите в контакт с храни се запазват ниски нива. **Като цяло за месец февруари 2017 г. се наблюдава тенденция на повишение при всички категории нотификации с изключение на материалите в контакт с храни.**

Фиг. 2. Разпределение на общия брой нотификации и броя нотификации за храни, фуражи и материали в контакт с храни за м. февруари 2016 г. и м. февруари 2017 г.

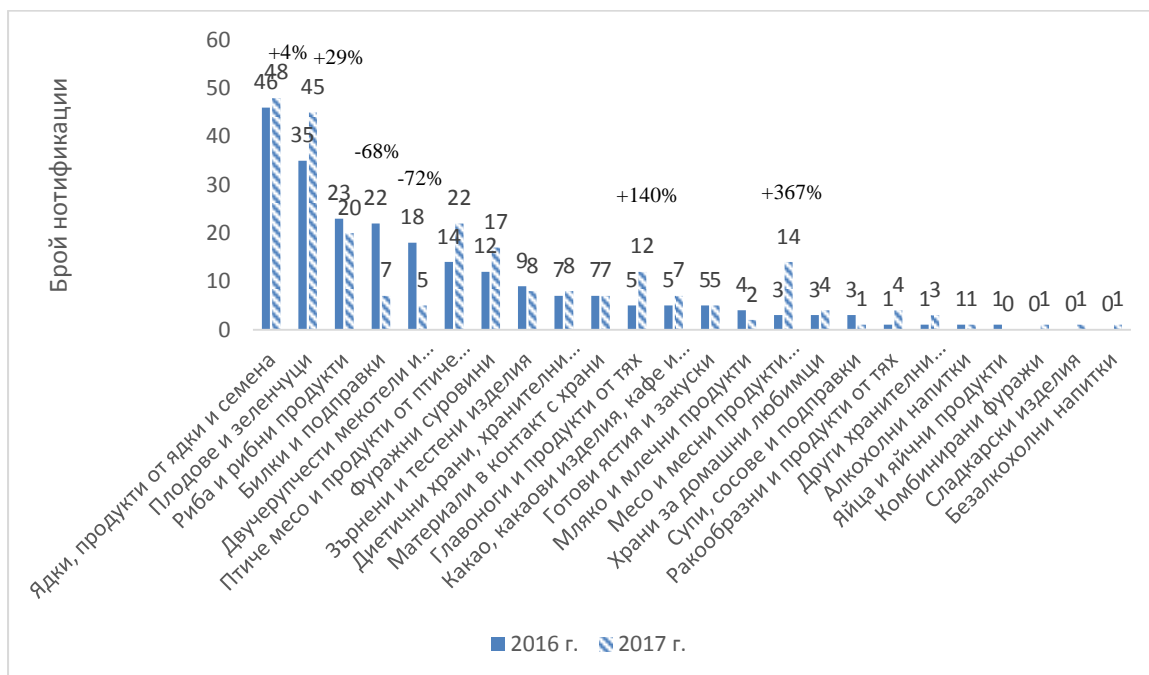
На *фиг. 3* е представено разпределението на нотификациите по вид. Най-висок брой и за двата разглеждани периода са нотификациите за недопуснат внос спрямо останалите видове нотификации. Повишение се наблюдава при предупредителните нотификации с 19%, и при нотификациите за недопуснат внос с 24%. Понижение се наблюдава при нотификациите за насочване на вниманието с 36% и при нотификациите за проследяване с 4%. **Като цяло за месец февруари 2017 г. се наблюдават две тенденции: тенденция на повишение при предупредителните нотификации и при нотификациите за недопуснат внос, също така се**

**наблюдава тенденция на спад при нотификациите за насочване на
вниманието и при нотификациите за проследяване**

Фиг. 3. Разпределение на броя нотификации по вид

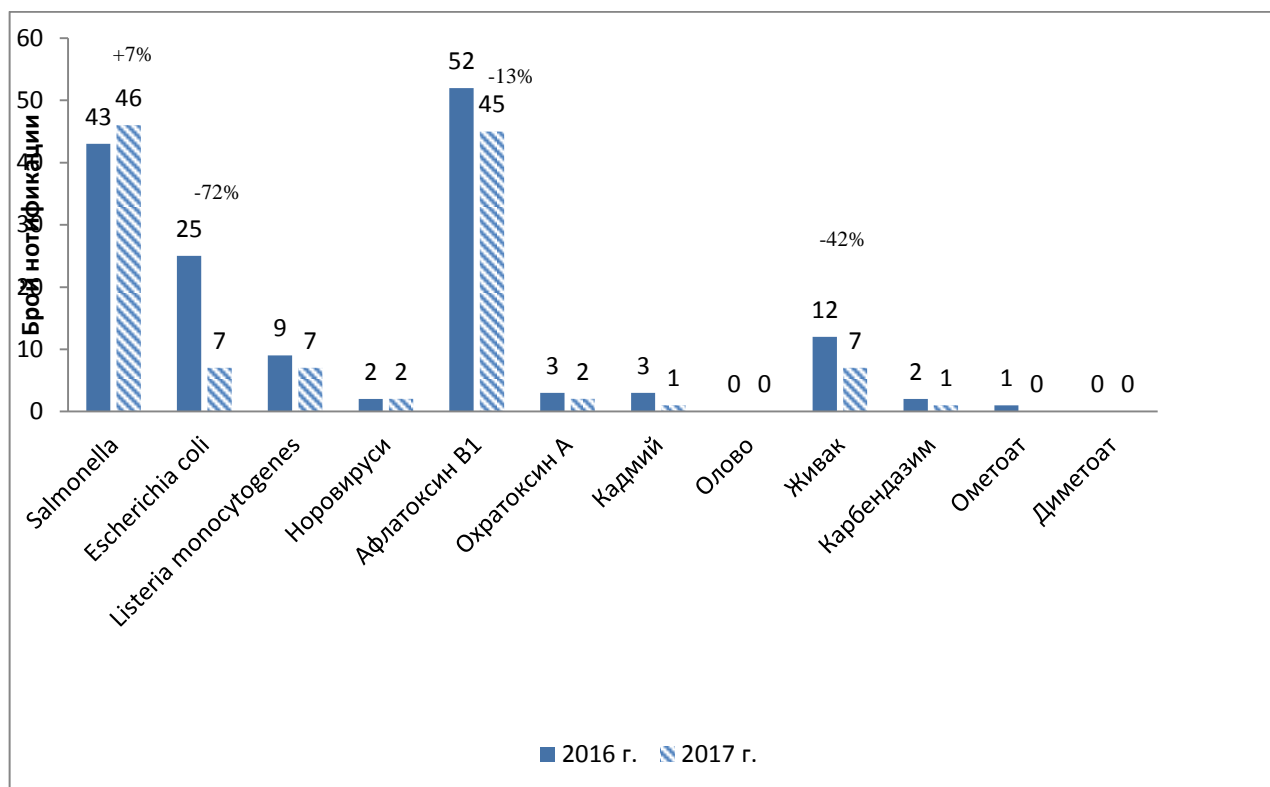
На фиг. 4 са съпоставени данните за месец **февруари 2016 г.** и **февруари 2017 г.** според категориите продукти. Повишение се наблюдава при „Ядки, продукти от ядки и семена“ с 4%; при „Флодове и зеленчуци“ с 29%; при „Главоноги и продукти от тях“ със 140% и при „Месо и месни продукти (различни от птиче месо)“ с 367%. Понижение се наблюдава „Билки и подправки“ с 68% и „Двучерупчести мекотели и продукти от тях“ с 72%.

Фиг. 4 Разпределение на броя нотификации по категории хранителни продукти

След съпоставка на данните за месеците февруари 2016 г. и февруари 2017 г., може да се направи извод, че има две тенденции: по-ясно изразена тенденция на повишение при ядките, продуктите от ядки и семена; при плодовете и зеленчуците; при главногите и продуктите от тях и при месото, месните продукти (различни от птиче месо). Наблюдава се също така по-слабо изразена тенденция на понижение при билките и подправките и при двучерупчестите мекотели и продукти от тях.

На *фиг. 5* са показани някои от основните причини за нотифициране на храните и фуражите за месец **февруари 2016** и **2017** г. При патогенните микроорганизми се наблюдава понижение, като при *Escherichia coli* то е с 72%. Изключение правят нотификациите за *Salmonella*, където има слабо повишение със 7%. При микотоксините се наблюдава спад, като при афлатоксин В1 достига 13%. При тежките метали се наблюдава спад, като при живака достига 42%. Пестицидите запазват ниски нива.

От обобщените данни за месеците февруари 2016 г. и февруари 2017 г. може да се направи извод, че има ясна тенденция на понижение при патогенните микроорганизми, микотоксините и при тежките метали. Пестицидите запазват ниски нива.

Приложение

1. Система за бързо предупреждение за храни и фуражи:

Регламент (ЕО) No 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните. В случай, че член на мрежата разполага с информация, свързана със съществуването на сериозен пряк или косвен риск за човешкото здраве, произтичащ от храни или фуражи, тази информация незабавно се съобщава по системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF). Информацията незабавно се предава на членовете в мрежата.

2. Правно основание:

Регламент (ЕС) No 16/2011 на Комисията от 10 януари 2011 година за установяване на мерки за прилагане на системата за бързо предупреждение за храни и фуражи.

3. Видове нотификации:

3.1. Предупредителни нотификации – съобщение за сериозен риск, който изисква незабавни действия или рисковият продукт вече е на пазара.

3.2. Нотификация за недопускан внос – касае пратки с храни, фуражи или суровини на които е отказано влизането в Общността поради риск за човешкото здраве, за здравето на животните или за околната среда.

3.3. Нотификации за проследяване – не изискват бърза реакция.

3.4. Нотификации за насочване на вниманието – предоставят информация за контролните органи.

Горепосочената информация ще бъде публикувана на електронната страница на Българския Контактен център на EFSA (http://focalpointbg.com/index.php?option=com_content&view=article&id=59&Itemid=78&lang=bg) към Центъра за оценка на риска по хранителната верига.

Изготвил:

Д-р Бранимир Канакидис -

младши експерт

Дирекция „Комуникация на риска, обучение и Контактен център“